مه‌هاباد قه‌ره‌داغی

ساڵێک له‌ دۆزه‌خ

به‌شی یه‌كه‌م

كاتژمێر سێ و په‌نجا خوله‌كی به‌یانییه‌. كاتژمێرێ زیاتره‌ به‌ئاگاهاتوومه‌ته‌وه‌ و ئه‌مدیووئه‌ودیوو ده‌كه‌م، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا كه‌ ئێره‌ دۆزه‌خ نییه‌ و ئه‌م شوێنه‌ی تیانووستووم ژوورێكی كپه‌، ئه‌م وڵاته‌ی تێیدام دووسه‌د ساڵه‌ له‌ شه‌ڕ به‌دووره‌ و له‌ به‌نده‌رێكی ئارام ده‌چێ، ئه‌م كیشوه‌ره‌ی تێیدام نیو سه‌ده‌ زیاتره‌ له‌ به‌ڵای ناگه‌هان و له‌ زۆری زاڵمان و له‌ فیتنه‌ی ئاخرزه‌مان و له‌ سه‌گی هار و له‌ موسیبه‌تی پیس و ... هتد به‌دووره‌ و ده‌ڵێی دۆعا و نزاكانی دایكم و هه‌موو دایكانی كورد بۆ ئه‌مان و ئێره‌ گیرا بووه‌، كه‌چی من خه‌ونم زڕاوه‌.
ده‌یان جار ده‌ستم داوه‌ته‌ پێنووس بۆ نووسینه‌وه‌ی بیره‌وه‌رییه‌كانی دۆزه‌خ و دوای نووسینی چه‌ند دێرێك، هه‌ندێ جار چه‌ند لاپه‌ڕه‌یه‌كم نووسیوه‌ ئیدی گیانم هاتووه‌ته‌ له‌رزین و له‌به‌ر ته‌په‌ته‌پی دڵم و بیستنی ده‌نگه‌ نامۆكانی پاسه‌وان و جه‌لاده‌كانی دۆزه‌خ، نه‌متوانیوه‌ بیره‌وه‌رییه‌كان ته‌واو بكه‌م و پێنووسه‌كه‌م داناوه‌ته‌وه‌ و چووم دوو حه‌پی سه‌ریه‌شه‌م قووت داوه‌ و هه‌وڵی له‌بیربردنه‌وه‌ی ئه‌و ساته‌ سامناكانه‌م داوه‌ كه‌ له‌بیركردنیان مه‌حاڵه‌.
ئه‌مشه‌ویش به‌ئاگاهاتووم و له‌ناو ئه‌و ساتانه‌دا حاڵ گرتوومی و دیسانه‌وه‌ له‌ دۆخێكدام حه‌ز ده‌كه‌م بیانووسم، هیچ نه‌بێت هه‌ندێ سه‌ره‌قه‌ڵه‌م و دواتر ته‌واویان كه‌م، هه‌ر ده‌بێت بیاننووسمه‌وه‌، ئه‌وه‌ بڕیاره‌ داومه‌ و ئێستاش ئه‌وه‌ به‌ڵێنه‌ به‌ خۆم و خه‌ڵكی ده‌ده‌م، چه‌ند سامناكیش بن، چه‌ند دۆزه‌خییش بن، ده‌بێت بنووسرێن، به‌ڵام كه‌ی؟ ئه‌وه‌ش پێویسته‌ كاتی بێت، دڵنیام كه‌ ساتی له‌دایكبوونی هات زۆر ناخایه‌نێت و ژانێكی خه‌ست و چڕی چه‌ند ڕۆژی خاڵیم ده‌كاته‌وه‌ لێیان. له‌م ڕۆژانه‌دا ژانێكی سه‌خت و خه‌ستی وا بوون به‌ سۆنگه‌ی له‌دایكبوونی ڕۆمانێك ((ئه‌ڤین ئاوی ژیانه‌)) ڕۆمانێكی شیعری كه‌ ئه‌ویش سه‌رچاوه‌كه‌ی دۆزه‌خه‌ و، ڕووداوه‌كانی له‌ كاره‌ساته‌وه‌ هه‌ڵده‌قوڵێن، ئه‌نفال و عه‌شق و سه‌حرا و چاڵ.
كاتی هاتبوو، ساڵانێك بوو ڕووداوه‌كانی له‌ ناو مێشكمدا ده‌سوڕانه‌وه‌ و كه‌ ده‌هاتم بیاننووسمه‌وه‌ و چه‌ند دێرێك یان چه‌ند لاپه‌ڕه‌یه‌كم ده‌نووسی و ئیدی به‌جێم ده‌هێشت و دڵم ده‌كه‌وته‌ ته‌په‌ته‌پ و ده‌چووم دوو حه‌پی سه‌رئێشه‌م قووت ده‌دا و هه‌وڵی له‌بیربردنه‌وه‌ی ڕووداوه‌كانیم ده‌دا. به‌ڵام كه‌ كاتی هات ئیدی نه‌متوانی خۆم له‌به‌ر ڕێژنه‌ی بارانی وشه‌ و بروسكه‌ی فلاشی گرته‌ و ڕووداوه‌كانی بگرم و لاده‌م. دانیشتم و یه‌ك هه‌ناسه‌ نووسیمه‌وه‌. نووسینه‌وه‌ی ئه‌و ڕۆمانه‌، یان ڕاستتر بڵێم ژانی له‌دایكبوونی ئه‌و به‌رهه‌مه‌ ده‌ ڕۆژی خایاند، له‌ 20ی ئه‌پریل تا 30 ئه‌پریلی ئه‌مساڵ 2004.

کاتژمێر چوار و بیست و شەش خولەکە، کە لەناو جێگادا گێنگڵی سامناکترین ساتی بیرەوەرییەکانم ئارامیان لێ بڕیم، بڕیارم دا کۆمپیوتەرەکەم هەڵکەم و یەکسەر دەست بە نووسینی ئەو دوو ساتە بکەم کە ترسناکترینیان بوون، دەزانم هێشتا کاتی نەهاتووە، بەڵام وەک سەرەقەڵەم، تەنها بۆ ئەوەی کەسێ بیبیستێ، هیچ نەبێت کۆمپیوتەرەکەم.

- مەهاباد قسە بکە! ئەگەر قسە نەکەی زمانت دەبڕین!
- مەهاباد قسە مەکە! ئەگەر قسە بکەی زمانت دەبڕین!

لە ماوەی ساڵێکدا ئەم دوو فەرمانەم بەسەردا درا، یەکەمیان لە 27ی نیسانی 1980 و دووەمیان لە 25ی شوباتی 1981، لە یەکەمیاندا چواردەساڵ بووم و لە دوومیاندا پانزە ساڵ. فەرمانی یەکەم لە بەڕێوەبەرێتی ئەمنی بەدناوی شاری کفری و، دووەمیان لە بەڕێوەبەرێتی ئەمنی عامەی بەغدای پایتەختی دۆزەخ. یەکەمیان کابرایەکی لاوازی ڕەنگزەردی ئێسکگرانی نەخوێندەوار و بێماریفەت کە پێیان دەگووت (مفەوەفەوەز نەجیب) و بەڕێوەبەری ئەمنی بەدناوی شاری کفری بوو پێی گوتم و، دووەمیان کابرایەکی کەتەی ڕەشداگەڕاوی ملئەستوور کە نەمزانی ناوی چییە و تەنها گوێم لێ بوو دەستوپێوەندەکانی پێی دەڵێن ((سەیدی))، کە سەییدیای ئەوان بوو، پێی گووتم. لە هەردوو جارەکەشدا تا ڕادەی ئێشی مەرگ هەستم بە قرتانی زمانی خۆم دەکرد. لە هەردوو جارەکەدا زمانیان دەرهێنام و مقەستێکی تیژیان خستە سەری و منیش هەردووچاوی خۆم دەنووقان و بە تەواوی هەستم بە قرتانی زمانی خۆم دەکرد.

جاری یەکەم لە کفری بوو، لە ڕۆژەکانی ئەوەڵی گرتن و زیندانی کردنم، ئەو کاتەی لێکۆڵینەوەیان لەگەڵدا دەکردم و دەیانووسیت بەزۆر و بە تۆقاندن ناوی خەڵکی تر بڵێم.

- پەیوەندیت لەگەڵ خالید گەرمیانی هەیە؟

ئەو دەم لە گەرمیاندا ئەو ناوە تۆقاندبوونی، خالید گەرمیانی. لە ڕۆژژمێرەکەمدا کە کەوتە دەستی ئەمن و بەهۆی ئەو و چەند شیعرێکەوە گیرام، ڕۆژ بە ڕۆژ چالاکییەکانی پێشمەرگەم دەنووسیەوە، ڕووداوە دڵتەزێنەکان و ڕووداوە هەژێنەرەکان. کە لە ناکاو هاتنە ژوورەوە من خەریکی دەرس خوێندن بووم و بۆ تاقیکردنەوە خۆم ئامادە دەکرد، پۆلی چوارەمی ئامادەیی بووم، دەبووایە دوای نیوەڕۆ ئەو تاقیکردنەوەیە بدەم. نا(نەجیب) ڕۆژژمێرەکەمی بەدەستەوەگرت و پەڕەکانی کردەوە، بە کوردی نووسرابوون و نەیدەزانی بیخوێنێتەوە، بەڵام ناوەکانی بۆ خوێندرایەوە. لە یەکێک لە ڕۆژەکانی مانگی ئازاردا ناوی مەلا مستەفای بارزانی و، لە یەکێک لە ڕۆژەکانیدا ناوی خالید گەرمیانی و وشەی قائیمقامی پیشان دام و گوتی:

- تۆ و ئەم ڕۆژژمێرە لەگەڵ خۆمان دەبەین.

دایکم ڕەنگی زەرد هەڵگەڕا، کەوتە پاڕانەوە و بە عەرەبییەکی شەق و شڕ کە هەر (خاتر الله) کەی ڕوون بوو، وشەیەک کە هەموو دایکێکی کورد لەبەریان بوو کە دەهاتن کوڕ و کچەکانیان ببەن. بەڵام ئەوان خاتری خوایان نەدەگرت و ئێمەیان ڕادەپێچا. کەوتنەوە

www.kurdistannet.org

پشکنین و چەند شیعرێکیشیان دۆزیەوە، یەکێکیان بۆ شەهید سیروان بوو، ئەوانی دی بۆ کوردستان. سەرەتای شاعیرێتیم بوو، هێشتا تەنها دوو شیعری کورتم بڵاو ببووەوە، هێند شادمان بووم پێیان، کە هەستم بە جۆرێک لە هەڵفڕینی شادمانی دەکرد. بڕوا ناکەم کچێک هەبوو بێ لەو ڕۆژانەدا هێندەی من شادمان بوو بێ و هەستی بە شانازی کردبێت. کە شیعرم دەنووسی زۆر بە شانازییەوە ناوی خۆمم لە بنیەوە دەنووسی و ئیمزایەکیشم دەکرد و مێژووی دانانی شیعرەکەم لە ژێرەوە دەنووسی. ئیدی بەڵگە لەوە باشتر چی دەبێت بۆ ئەوان کە بزانن ئەوە شیعری منە و بەو پەنجانەی من نووسراون، کەچی هەر دەیانپرسی:

- ئەم شیعرانە هی تۆن؟
- بەڵێ.
- کەس بۆی نەنووسیووی؟
- نەخێر.
- باوکت و براکانت هانیان داوی بیانئووسی؟
- نەخێر، ئەوان هەر ئاگاشیان لێ نییە.
- مامت عەبدوڵڵا هانی داوی بینووسی؟
- نەخێر.
- خالید گەرمیانی دەناسی؟
- نەخێر.
- ئەی بۆ لە ناو ڕۆژژمێرەکەدا ناویت نووسیووە؟
- ناینناسم، هەر ناویم بیستووە، هەموو کەس ناوی ئەویان بیستووە. من بە تایبەتی ناینناسم، وەک ئەو خەڵکە دەیناسم.
- ئەو خەڵکە چۆن دەیناسن؟
- ...
- تۆ چۆن دەیناسی؟
- ...
- بێدەنگی دادت نادات، تۆ لە شوێنێ نیت بێدەنگی فایدەیەکی هەبێت بۆت، قسە بکەی باشترە، قسەکانت بکە و بە دەستی خۆمان دەتبەینەوە بۆ ماڵتان.

گیانم دەلەرزی، ئەویش هەر پەڕەکانی ڕۆژژمێرەکەمی هەڵدەدایەوە و پرسیاری دەکرد و بە تەوسەوە تەماشای دەکرد، کوڕێکی کەتەی زلی بانگ کرد و پێی گووت ئەمانەم بۆ بخوێننەرەوە و تەرجەمەی کە بۆم. (نەجات)ی ناو بوو، ئەو لاپەڕانەی کە بۆی دەستنیشانکردبوو خوێندیەوە و دەیکردە عەرەبی بۆی.

(ئەمڕۆ ساڵرۆژی یەکەمی کۆچی دوایی پێشەوای کورد مەلا مستەفای بارزانی یە...)، (ئەمڕۆ خالید گەرمیانی و پێشمەرگە دلێرەکانی تیپی پەنجا و یەکی گەرمیان چالاکییەکی بێوێنەیان

www.kurdistannet.org

ئەنجام دا، لە بۆسەیەکدا کوڕی قائیمقام و چەند کەسێکی تری سەر بە حیزبی بەعسی فاشیستیان دەستگیر کردووە.) (ئەمڕۆ لەیلای خوشکم کراسێکی بۆ دووریم).

- مەلا مستەفات خۆش دەوێت؟
- ...
- خالید گەرمیانیت خۆش دەوێت؟
- ....
- بێدەنگی نیشانەی ڕازیبوونە، مانای ئەوەیە خۆشیانت دەوێ.
- ...
- لەیلای خوشکت هانت دەدات ئەم شتانە بنووسیت؟
- نەخێر.
- ئەی ئەوە نییە ناویت نووسیوە.
- ئەو کراسی بۆم دووریبووە، ئەو ئاگاشی لێ نییە من ئەم شتەم نووسیوە.

دەرگایان کردەوە و زیندانییەکی ئەشکەنجەدراویان هێنایە ژوورەوە، سەروگوێلاکی ئاوسابوو، لەبەر پەڵەی سوور و شین خەریک بوو نەیناسمەوە، هەفتەیەک بوو نەمدیبوو، هەفتەیەک بوو ئەشکەنجەیان دەدا. ئەو تەنها دوو ساڵ لە من گەورەتر بوو، شانزە ساڵ بوو.

- ئەم کوڕە دەناسیت؟
- بەڵێ ئەی چۆن نایناسم ئەمە سەلاحی برامە.
- ئەگەر بێدەنگ بیت و قسە نەکەی وەک ئەوت لێ دەکەین.

ئەویان لەسەر کورسییەکەی بەرامبەرم دانیشاند، سەرەڕای ئەو هەموو ئەشکەنجەیە چاوەکانی بز بز تەماشای دەوروبەری دەکرد و دەتگووت نە بای دیووە و نە باران. نا(نەجیب) جگەرەیەکی بۆ داگیرساند و دایە دەستی و فەرمانی بەسەردا دا کە بیکێشێت. جگەرەکەی بەدەستەوە گرت و دەستی بە کێشانی کرد. نا(نەجیب) پێی گووت:

- بە خوشکەکەت بڵێ با قسە بکات.
- قسەی چی بکات؟
- با دانی پێدا بنێت کەلەگەڵ موخەڕبین هاوکاری دەکات و لە تەنزیمدایە. لەگەڵ خودی خالید گەرمیانی پەیوەندی هەیە.
- باوەڕ ناکەم.
- من تۆم هێناوە ڕازی بکەیت قسە بکات، نەمهێناوی ڕای خۆت دەربڕی. پێی بڵێ با دانی پێدا بنێت.

سەلاح هیچی نەگووت و تەنها تەماشایەکی کردم. لە بزێوی چاوییەوە هەستم کرد ورەی نەڕووخاوە و لە تەماشاکەشی وا تێگەیشتم کە هانم دەدا ورەم نەڕووخێت. ئەویان بردەوە، بەڵام دیتنی ئەو بۆ من زۆر باش بوو، ئەگەرچی بەسەروچاوی ئاوساو و پەڵەی شین و مۆرەوە

www.kurdistannet.org

دیم، بەڵام چاوی دڵنیایان کردمەوە. لە دڵی خۆمدا دەمگووت کەواتە ئەشکەنجە زۆر گرنگ نییە، ئەوەتا براکەم دوای هەفتەیەک ئەشکەنجەدان، هەر باکیشی نییە. بەڵام جیاوازییەک هەبوو لە نێوان من و ئەودا، ئەو کوڕێکی ئەوەندە بزێوو لاسار بوو بە دار و بەردا هەڵدەگژا و تا ئەو کاتە دەیان جار بە دەستی باوکم لێدانی خواردبوو، بە دار و سۆندەش، بەڵام من تا ئەو کاتە باوکم نە لێی دابووم، نەش لە گوڵێ کاڵتری پێگووتبووم. تەنها یەک دوو جار لە قوتابخانەی سەرەتایی مامۆستا کە لێدانی گشتی دەکرد و هەموومان دەبووایە دار بخۆین، منیش بەردەکەوتم، دەنا بە تایبەتی مامۆستاش نە لەبەر لاساری و نە لەبەر تەمبەڵی لێی نەدابووم، چونکە وا نەبووم.
ئەمجارە دەرگایان کردەوە و باوکم هاتە ژوورەوە. چووبوون بە دوایدا و لە دووکانەوە هێنابوویان. دیمەنی ئەو خەمەی باوکم پەسن نادرێ، ڕەنگی وەک لیمۆ زەرد هەڵگەڕابوو، باوکم منداڵەکانی خۆی زۆر خۆش دەویست، زۆر باوک هەبوون بە دەگمەن منداڵی خۆیان ماچ دەکرد، بەڵام باوکم وا نەبوو ڕۆژ نەبوو ماچمان نەکات، لەناو هەر حەوت منداڵەکەشی من نازکێشراوترین بووم، باوکم کە لە کار یان لەسەفەر بە ماندوێتی دەگەڕایەوە بانگی دەکردم و ماچی دەکردم، زۆر جاران دەیگووت: هەرچەندێ هیلاک بم، کە دێمەوە و مەهاباد دەبینم هیلاکیم دەردەچێ. لەو ڕووەوە منداڵێکی بەختەوەر بووم، هەر باوکم نا، مامەکانیشم وابوون بۆم. مامی گەورەم زۆر جار دەیگووت هەموو مناڵەکانی خۆم بە لایەک و مەهاباد بە لایەک، هەندێ جار زیادەڕۆیی دەکرد و دەیگووت هەر پێنج کوڕەکەم بە قوربانی مەهاباد بێت. ئەوسا لێکدانەوەیەکم نەبوو بۆ ئەو هەڵوێستانەی ئەوان و ئەو خۆشەویستییەی کە بە تایبەتی بۆ من لە لووتکەدا بوو، بەڵام هەستم دەکرد من منداڵێکی بەختەوەرم. چی لەوە خۆشترە هەست بکەی تا ئەو ڕادەیە خۆش دەویسترێی. هێشتا تەمەنم دوانزە ساڵ بوو هاوینان کە دەچووم بۆ بەغدا بۆ ماڵی مامم، یەک دوو مانگ دەمامەوە و مامم هەموو ڕۆژێ کە لە کار دەگەڕایەوە و ئێواران لەناو باخچەکەدا دادەنیشتین بیرەوەرییەکانی خۆی بۆم دەگێڕایەوە. هەندێ بەسەرهاتی ڕاستی بۆ دەگێڕامەوە دەیگووت مەهاباد ئەمانە بکە بە چیرۆک. سەیر ئەوە بوو من ئەو کاتە جارێ هیچیشم نەنووسیبوو تا بزانن بەهرەیەکی لەو جۆرەم هەیە. هەندێ جار کە سەری دەئێشا، دادەنیشتم و مامم سەری دەخستە سەر ڕانم و منیش سەریم دەشێلا. یەکەم جار کە سەریم شێلا زۆر ترسام، چونکە لەبەر قژی دیار نەبوو، بەڵام کە دەستم لێدا هەموو سەری چاڵی بچووک بچووک بوو. لێم پرسی: مامە گیان ئەوە سەرت بۆ وا هەمووی چاڵە. گووتی ئەوە لە ئەشکەنجەدان وای لێهاتووە. لە ساڵی 1963 لە زینداندا بووە و هاوڕێکەیان بە کوژراوی هێناوە و لەبەرچاویدا پەلوپۆیان بڕیوە تا دانی پێدا بنێت کە ئەندامی پارتییە. ئەشکەنجەی زۆریان داوە و پێیان گووتووە تەنها جنێو بە مەلا مستەفا بدە وازت لێ دەهێنین و نەیداوە. ئەو شتانەی بۆ من دەگێڕایەوە. کە قسەی بۆ دەکردم و باسی سیاسەتی لەگەڵ دەکردم دەتگووت بۆ کەسێکی گەورەی دەکات، منیش گوێم دەگرت و پرسیارم دەکرد و

www.kurdistannet.org

بەشداری قسەکانیشم دەکرد. زۆرم پێ خۆش بوو هەندێ جار کە باسێکی دەکرد لە منی دەپرسی: ئەی تۆ ڕات چییە؟ کەیفم بەخۆم دەهات کە ڕای منی لا مەبەستە و دەیپرسێت. مامم ئیسماعیل لە دەروونی مندا مرۆڤێکی نەمرە، ئەگەرچی لە ژیانی مندا لە ساڵی 1984ەوە نەماوە.

دۆخی دەروونی باوکم پەسن ناکرێ، کاتێ هێنایانە ژوورەوە و نەشیان هێشت باوەشم پیادا بکات و ماچم بکات و تەنانەت بە بێ فەرمانی ئەوان نەیتوانی قسەیەکیشم لەگەڵ بکات. پێیان گووت:

- ئیبراهیم بە کچەکەت بڵێ قسە بکات و دانی پێدا بنێت.

باوکم حەپەسا بوو، نەیدەزانی من لەسەرچی گیراوم. ئەو هەفتەیەک بوو داخی گرتنی کوڕەکەی لە دڵدا پەنگی دەخواردەوە، ئێستا کچەکەشی هاتەسەری. ئەو کچەی کە بە قەد هەموو دنیا خۆشی دەوێت و مایەی حەسانەوەیەتی. باوکم بە حەپەساوییەوە سەیری منی کرد و بە کوردی پرسی:

- حەیاتم چیت کردووە؟ بۆ گرتوویانی؟

من دەستم بە گریان کرد، چیتر نەمتوانی خۆم بگرم. حەزم دەکرد بچمە باوەشییەوە و وەک هەمیشە نازم بکێشێت. گریانەکەی من ئەوەندەی تر حاڵی ئەوەی شڕ کرد. هەوڵی دەدا خۆی بگرێت بەڵام نەیدەتوانی و فرمێسک بە چاوانی ئەویشدا هاتە خوارەوە.

نا(نەجیب) بە تووڕەییەوە لێی هاتە پێشەوە و گووتی:

- ئیبراهیم کچەکەت لە ڕێکخراوی نهێنی کار دەکات و لەگەڵ موخەڕبین هاوکاری دەکات. پێی بڵێ دانی پێدا بنێت و ئیتر دەتوانیت لەگەڵ خۆتدا بیبەیتەوە بۆ ماڵەوە، دەنا ئیعدامی دەکەین.

باوکم تەواو شێوا، زمانی نەدەهاتە گۆ، منیش هەر دەگریام، ئەویش هەر فرمێسک بە چاوانیدا دەهاتە خوارەوە. نەیدەزانی چی بە من بڵێت و چی بەوان بڵێت. ئێستا دەزانم لە دۆخێکی دۆزەخیدا بووە ئەو کاتە.

ئیزنی ئەویان دا بڕوات، بەڵام پێی ڕێگەی دانەدەگرت، چۆن بڕوات و من بەجێ بهێڵێت لە لای ئەو دڕندانە؟ بەڵام ئەی چۆن نەڕوات ئەگەر ئەو دڕندانە فەرمانیان پێ کردبێت؟

ئەو لە دەرگای ژوورەکە ئاودیووبووەوە نانەجیب کێبڵێکی بزمارڕێژکراوی هێنا و لەبەردەم مندا ڕاوەستا. گووتی:

- دەستەکانتم پیشان بدە!

هەردوو ناولەپم کردەوە و پیشانم دا. گووتی:

- نا سەرەوەیم پیشان بدە!

بە ترسێکی زۆرەوە دەستم هەڵگێڕایەوە. لەناکاو بە هەموو هێزی خۆی کێبڵەکەی پیا کێشا و هاوارم لێ بەرز بووەوە. ئەو گووتی:

www.kurdistannet.org

- دڵنیا بە ئەمە هەر هیچ نییە. تەنها بۆ تام بوو، ئەگەر قسە نەکەی دۆزەخت دەهێنینە بەرچاو. ئێستا پێم بڵێ کێی ترت لەگەڵ دایە؟ کێ هانت دەدا شیعر بنووسی؟

هەر گریان و هەر ترس و هەر تۆقین. زەنگێکی لێدا و نەجات هاتە ژوورەوە.

- نەجات مقەستەکە بێنە!

- بە سەرچاو سەییدی.

زۆر ترسام، قژم درێژ بوو، دەترسام قژم ببڕن. بیستبووم لە زینداندا سەر دەتاشن. بەڵام مقەستی بۆ قژبڕین نەبوو. کە مەقەستە تیژەکەی هێنا و ئانەجیب ئامادەی کرد. بە نەجاتی گووت زمانم بگرێت و ڕایکێشێت. من هەر دەگریام ، زمانی ڕاکێشامە دەرەوە و مقەستەکەی لێ نزیک کردەوە. هاوارم کرد و خەریک بوو دڵم بتۆقێ. مردنم بە چاوی خۆم دی، هەستم بە قرتەی زمانم دەکرد کە بڕدرابێت. پەیتا پەیتا دەیگووت:

- مەهاباد ئەگەر بێدەنگ بیت و قسە نەکەیت زمانت دەبڕین.

زمانیان بەر دەدام و چاوەڕێ بوون قسە بکەم، منیش هەر سوێندم دەخوارد بە خودا و بە قورئان کە تەنزیم نیم و کەسم لەگەڵدا نییە و هەر خۆم بە هەوەسی خۆم ئەو شتانەم نووسیووە. چەند جارێ مقەستەکە ئامادە دەکرا و هەمان دیمەن دووبارە دەکرایەوە. دوای ئەوە بە نەجاتی گووت بمبات، مقەستەکەش لای خۆی مایەوە. لە ژوورێکی قاتی خوارەوەی بەڕێوەبەرێتی ئەمنی کفری ئەو شەوەم بە سەر برد و یەک چرکەش خەو نەچووە چاوەکانم، بەڵام ئەوەندە ماندوو بووم کە پێم وابوو جار و بار لە هۆشی خۆم دەچم و دێمەوە هۆشی خۆم.

لەم شەوانەدا لە کوردسات بەرنامەیەکی عەرەبییان پیشان دا و، چاوپێکەوتنیان لەگەڵ ئەو کەسانەدا دەکرد کە گوێ و لووتیان لە لایەن بەعسەوە بڕدراوە. بە دیتنی ئەوانە زۆر تێکچووم. لە کەناڵێکی عەرەبییەوە پیاوێکیان پیشان دا زمانی بڕدرابوو، وەرە ئەو دیمەنانە ببینە و شێت مەبە. ئەگەرچی یەکسەر کەناڵەکە دەگۆڕم و تەماشای ناکەم بەڵام بیرەوەرییەکانی دۆزەخم دەوروژێنن. هەندێ ژان هەن لەبەر گەورەییان ناتوانی دەریان ببڕیت، ئەگەر بەهرەمەندترین نووسەری دنیاش بیت. بیرەوەری ئەو ساڵەی دۆزەخ بۆ منیش ژانێکی وسایە، بەڵام هۆی ئەوە نەبوو کە باسی ئەشکەنجەکانم نەدەنووسیەوە و نەدەگێڕاوە، بەڵکە لەبەر ئەوەی دوای ساڵێک ئازار و لە ڕۆژی ئازادکردنەکەمدا، کە گوایە دادگای ئەلسەورەی بەدناو بە ساڵێک حوکمی داوم و بە بڕێک سزای پارە و بە بڕینەوەی سێ ساڵ چاودێری ئیزن بدرێم بگەڕێمەوە. بەڵام بیریان نەچوو دووبارە مقەستەکەم پیشان بدەنەوە. هەمان دیمەنیان دووبارە کردەوە، بەڵام ئەمجارەیان بە پێچەوانەوە.

ئەمجارەیان فەرمانەکە پێچەوانەی ساڵێ لەوەوبەر بوو. گووتیان:

- ئەگەر باسی ئەوە بکەیت کە ئەشکەنجە دراوی، یان هەر باسی زیندان بکەی، زمانت دەبڕین. مەهاباد ئەگەر قسە بکەی زمانت دەبڕین!

www.kurdistannet.org

ساڵێ زیاتره زمانبڕەکان لەسەر دەسەڵات نەماون، بیست و چوار ساڵه دۆزەخیترین ئازارەکانی ناسکترین تەمەنی ژیانم له دەروونمدا پەنگ دەخۆنەوە. له دوای ڕاپەڕینەوە دەیان جار بۆ نووسینەوەیان ئامادەکاریم کردووە و نەمتوانیوە، بەڵام دڵنیام که دەیانووسم چونکه بڕیارم بۆ داون، مەگەر مەرگی کتوپڕی مەودا نەدا. تەنانەت ئەگەر مەرگیش نەیهێشت بیانووسم، له ڕۆمانی کۆچ دا ناڕاستەوخۆ هەندێکیانم دەربڕیوە.
حەمەسەعید حەسەن له لێکۆڵینەوەیەکی ڕەخنەییدا لەسەر بەرهەمەکانم ئاماژەیەکی وای داوە که "نەورۆز" ی پاڵەوانی ڕۆمانی کۆچ مەهاباد خۆیەتی. دەبووایه وا بکەم، دەبووایه له ڕۆمانێکدا هەندێک دیمەنی ناو ئەو زیندانه له دەروونمەوە بگوێزمەوە ناو بەرهەمێک.
کاتژمێر حەوتی بەیانییه ، باش بوو توانیم هیچ نەبێت باسی چەند ساتێکی ئەو دۆزەخه بۆ کۆمپیوتەرەکەم بکەم. پێم وایه چاکم کرد لەناو جێگەکەم نەمامەوە و بە خەوی زڕاوەوە بیر لەو بیرەوەرییه بکەمەوە. نووسین چەند خۆشه ، هەست دەکەم بارم سووک بووەوە.
چەند خۆشه که بتوانی گوزارە بکەی لەوەی که ڕوو دەدات، چەند باشه که زمانمان هەیە؟ چەند گرنگه زمان بەکار بهێندرێت؟ چەند سامناکه هەڕەشەی زمانبڕینت لێ بکرێت؟ چەند لەوە سامناکتره که بترسی و بەقسەیان بکەیت و دوای ئەو هەڕەشانه ئیدی نەیەیتەگۆ؟ بێدەنگبوون له ناهەقی کارەساتە؟ لەوەش کارەساتتر ئەوەیه که خۆت ناهەقی بکەی، یان بەشێک بیت لێیان؟

...

2004/05/14

ستۆکهۆڵم/ سوێد

www.kurdistannet.org
KURDISTAN NET

KURDISTAN NET
کوردستان نێت
www.kurdistannet.org

کوردستان نێت
KURDISTAN NET
www.kurdistannet.org